ŠVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 183. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 24, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ВЕРЕСНЯ 1992 Ч. 183. РІК XCIX.

Помер Е. Козак

Св. п. Е. Козак

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З Дітройту наспіла сумна вістка, що у вівторок, 22-го вересня, помер о год. 10-ій ранку в місцевій лікарні один з найбільше відомих в широкій українській спільноті мистців та письменників-гумористів — Едвард Козак (ЕКО).

Ще дуже недавно, бо на весні 1992 року українська громада Дітройту, де жив Е. Козак враз із родиною довгі роки, влаштувала йому величавий ювілей з приводу 90-річчя, згадуючи при тому широкий діяпазон його діяльности.

Маляр, карикатурист і гуморист, знаний усім під псевдонімом ЕКО, народився в 1902 році в селі Гирне біля Стрия. Після закінчення середньої освіти в Стрию і Відні вступив до Українських Січових Стрільців і перебув з ними Першу світову війну. Малярство студіював в Мистецькій Студії Олекси Новаківського у Львові. Вже в тому часі вславився як карикатурист, а перші свої карикатури поміщував у гумористичному журналі „Зиз", якого редактором став сам у 1926 році. Крім карикатур мистів фейлетони під псевдом Авенір Люшня. В 1933 році став редактором гумористичного журналу „Комар" у видавництві Івана Тиктора, а водночас ілюстрував дитячий журнал „Світ дитини" під редакцією М. Таранька. При тому став ілюстратором усі видання І. Тиктора так книжкові, як журнальні. Був у Львові активним членом Асоціяції Українських Незалежних Мистців і Товариства Українських Письменників і Журналістів. З вибухом Другої світової війни переїхав до Кракова, де став головою мистецької організації „Зарево" та ілюстратором видань „Українського Видавництва". На еміграції у Німеччині був головою Спілки Образотворчих Мистців і там від 1948 року почав видавати гумористичний журнал „Лис Микита". Його головним редактором та ілюстратором був безперервно аж до 1990 року, коли „Лис Микита" перестав появлятися. Саме із редагування того унікального гумористичного журналу став ЕКО найбільше відомий, як із створення характеристичного типа українського мудрагеля-селянина Гриця Зозулі. „Лис Микита" віддзеркалював впродовж 45 років усі прояви українського життя, як і усі політичні події у приємний гумористичний спосіб, який був так питоменний мистцеві. Поруч із тим ЕКО усі роки перебування в ЗСА працював як мистець-творець знаменитих картин звичайно пов'язаних із фолкльором та історією українського народу. Його картини та постійні мистецькі виставки втішалися великою популярністю.

Слідами мистця пішли оба його сини Ярема і Юрій отож їхні мистецькі твори є іншого жанру.

Е. Козак впродовж довгих років виконував в Дітройті рисункові фільми для телевізії, за що дістав від американської вчительської організації окрему нагороду. Довгі роки співпрацював, як ілюстратор дитячого журналу „Веселка", що появляється у Видавництві „Свобода".

Від перших років розвитку Пласту в Україні став активним пластуном і залишився до смерти вірним членом пластового загону „Червона Калина".

Покійний залишив у смутку троє дітей — Наталію, Ярему і Юрія і десятеро внуків.

Похоронні відправи розпічнуться в п'ятницю 25-го вересня панахидою о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Обарванек при 33250 Rayen Rd. в Sterling Hts. Mich. 48310, а похорон в суботу 26-го з того ж заведення до УКЦ св. Йосафата у Воррені, де о год. 9:30 відбудеться поминальне Богослуження.

Сл. п. Е. Козак буде похований на місцевому кладовищі, поруч своєї дружини.

Листи і телеграми можна висилати на адресу Яреми Козака 4431 Stratford Dr. Warren, Mich. 48092.

С. Кулик виступав в Чикаґо

Чикаґо (Н.Н.). — У середу, 16-го вересня, на запрошення місцевого Товариства Сприяння Рухові України сюди прибув перший радник української амбасади у Вашінґтоні Сергій Кулик, з доповіддю про стан і працю закордонних представництв України. Він ясно і цікаво з'ясував завдання і важливість амбасад в загальному, зупиняючись специфічно над проблемами новостворених українських дипломатичних місій, особливо в Америці. Дискусія була жвава, питання різнородні, але найбільше вони зосереджувались на можливості відкриття українського консуляту в Чикаґо, на яке погодився Державний департамент ЗСА. Вечором проводили голова Руху д-р Богдан Ткачук та його заступник проф. Василь Маркусь.

Іншим завданням радника Кулика було оглянути можливі приміщення для українського консуляту, який обслуговував би середньозахідні стейти Америки. Українська амбасада у Вашінґтоні є зацікавлена якнайскорше розпочати працю консуляту. Це, з одного боку, облегчило б навантаження праці амбасади у Вашінґтоні, яка сьогодні обслуговує цілу Америку, а з другого боку дало б можливість поширити репрезентаційну діяльність та нав'язання торговельних і культурних зв'язків. Чикаґо для осідку такої місії відповідає з огляду на його географічне положення і комерційну важливість. Також треба додати, що Чикаґо це посестрине місто Києва.

50-ЛІТТЯ УПА У ВОТЕРВЛІТІ

Вотервліт, Н. Й. (Д.К.). — У п'ятницю, 2-го жовтня, сюди загостить театр Остапа Стахова зі Львова в рамках святкування 50-ліття УПА, який дасть свій виступ-концерт повстанських пісень в Українському Горожанському Клюбі в год. 7-ій вечора. Вступ 8 дол. від особи, для шкільної молоді вступ вільний.

СОБОР СВ. ТЕОДОСІЯ ПЕРЕДАНО УПЦ КП

Київ (УНІАР). — Тут, у неділю, 20-го вересня, в Печерському районі міста освячено катедральний собор св. Теодосія. Перша Архиєрейська Літургія відбулася з участю представників вищого духовенства. Собор Теодосія Печерського передано Українській Православній Церкві Київського Патріярхату, згідно з рішенням уряду і адміністрації міста.

В Тарасія-Дубинському районі на Рівенщині 21-го вересня звершився перехід віруючих цього району під юрисдикцію УПЦ Київського Патріярхату. З цієї нагоди в Ільїнському соборі міста Дубни відправлено врочисте Богослуження.

У церкві Різдва Пресвятої Богородиці селища Михайлозаводського на Дніпропетровщині 21-го вересня відбулася врочиста Служба Божа. Це — перше Богослужіння після 30 років заборони комуністичною владою і перетворення на склад храму, збудованого на початку століття. До реставрованої церкви завітали гості з Нікополя, Кривого Рогу та навколишніх сіл. Службу Божу відправили Владики і священики УПЦ КП.

Українська Православна Церква в Чернігові 21—23-го вересня провела святкові урочистості з нагоди 1000-ліття Чернігівської Епархії. На святкування прибули гості з діяспори, які мають намір відвідати всі храми і монастирі у старовинному українському місті.

Вийшла книга про неправедні суди

Київ (УНІАР). — Тут 17-го вересня у видавництві „Основа" вийшла книга під назвою „Опера СВУ, музика ГПУ". В ній вміщено спогади сучасників і дійових осіб сумнозвісного сфальшованого процесу у справі Спілки Визволення України: Антоненка-Давидовича, Юркевича, Якимця. Книга вміщує також роздуми про долю родини Старицьких, маловідомі сторінки життя Агатангела Кримського.

Книга розповідає про сфабриковані справи щодо священнослужителів Української Автокефальної Православної Церкви, про долю тих, кого судили на показовому процесі у Харківській опері 1930 року.

Тютюнова компанія Ренолдс зацікавлена інвестиціями в Україні

Лондон. — Газета „Файненшел Таймс" помістила у числі з 18-го вересня інформацію Христини Фріленд про те, що одна з потужних тютюнових компаній Р. Дж. Ренолдс зацікавлена розбудовою і модернізацією принаймні двох з усіх чотирьох фабрик тютюнових виробів і взагалі поширення продукції.

Керівники згаданої компанії надіються, що отримавши 70 відсотків доходів з тютюнової фабрики у Львові у західній частині України і в такій же фабриці в Кременчуку, компанія зможе забезпечити одну четверту всього запотребування на тютюновий продукт в Україні. В такий спосіб компанія Ренолдс, яка продукує вже цигарети в Росії, зокрема у Санкт Петербурзі, перетвориться на найбільшого продуцента цигарет в країнах Співдружности Незалежних Держав.

Томас Марш, регіональний президент компанії Ренолдс, заявив кореспондентам, що після обладнання і модернізації двох фабрик в Україні, компанія може, практично беручи, випускати необмежену кількість цигарет з місцевого й імпортованого із ЗСА тютюну. Він додав, що тютюнові компанії переживають свого роду кризу в Північній Америці і західній частині Европи. Він додав, що Ренолдс належить до 10-ох найкращих продуцентів тютюнових виробів.

Т. Марша прийняв на розмову Президент України Леонід Кравчук, який висловив задоволення, запізнавшись із плянами розбудови, модернізації і продукції компанії. Не зважаючи на перестрогу, — заявив Л. Кравчук, — багато людей в Україні курять. „Я особисто не курящий, — відмітив жартома Президент України, — але мій син налоговий курець".

В Україні формується ескадрилья „Блакитна Стежа"

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 17-го вересня, із пресового центру військово-повітряних сил України повідомили, що завершується формування спеціальної ескадрильї „Блакитна Стежа".

Цей підрозділ військово-повітряних сил створюється з метою чіткого виконання міжнародних договорів щодо роззброєння, які підписала і виконує Україна. Ескадрилья базуватиметься у Борисполі під Києвом. До її складу увійшло два літаки АН-30 і шість літаків АН-26. Зформовано 12 бойових залог, які забезпечуватимуть працю українських інспекційних груп за кордоном. Плянується також транспортування іноземних інспекцій літаками, на яких буде встановлене спеціальне обладнання для перевірок.

У Чернівцях створено також підрозділ міліції швидкого реагування „Беркут" при управлінні внутрішніх справ Чернівецької області. Характерними особливостями його праці є високий рівень бойової готовости, мобільність і спроможність діяти в екстремних ситуаціях. Бійці „Беркута" забезпечені спеціальним озброєнням та засобами індивідуального захисту.

Українець переміг в тенісовому турнірі

Бордо, Франція. — Тут в неділю, 20-го вересня, українець Андрій Медведєв переміг у тенісовому турнірі еспанця Серґіо Бруґуеру, 6:3, 1:6, 6:2 у кінцевій грі.

А. Медведєв, якому 18 років, має рангу 33-го тенісового грача у світі та рахується одним із кращих тенісистів на глиняних кортах. Це вже третя його перемога цього року на глиняних кортах, перша була у **Генуї в Італії, друга в Штутгарті у Німеччині**.

Москва виведе з Куби усі свої військові частини

Мехіко Сити, Мехіко. — Кубинське інформаційне агентство Пренса Лятіна повідомило, що вже підписано угоду між Кубою і Росією про виведення з цього „острова свободи", де все ще панує комуністична диктатура президента Фіделя Кастра, усіх військових частин колишньої совєтської армії.

Моторизована частина цієї армії стаціонує на Кубі від 1962 року. Перед тим з Куби були виведені морські піхотинці, летуни і частини ракетних військ, число яких переходило свого часу 20,000 вояків. Ніхто навіть не сумнівається тепер, що комуно-московська імперія підготовлялася до нападу на З'єднані Стейти Америки, а крім того в неї було інше завдання — охороняти комуністичні і прокомуністичні режими в Латинській Америці та підсилювати морально і матеріяльно про комуністичні партизанські рухи в Ель Сальвадорі, Нікараґуа та інших південноамериканських країнах.

Тепер, як інформує, згадане кубинське аґентство на Кубі залишилося 1,600 колишніх совєтських вояків і велика частина зброї різного роду, яку вони напевно залишать у спадок для Ф. Кастра. Останній вояк повинен покинути Кубу до середини 1993 року.

Совєтські воєнні „дорадники" почали прибувати на Кубу в 1960 році, а регулярні війська в 1962 році. Згідно із американськими інформаціями число совєтського війська перевищало 20,000 вояків, але цю цифру колись заперечували совєтські офіційні чинники і Куба, кажучи, що на острові ніколи не було більше, як 10,000 вояків. „З розпадом Совєтського Союзу присутність совєтських військ, які тепер підлягають Росії, не має жодного глузду", — кажуть кубинські урядові речники.

Кастро спочатку побоювався, що з хвилиною виведення совєтського війська ЗСА ще раз спробують перевести інвазію на Кубу при допомозі кубинців, які скупчились переважно на Флориді і в південних стейтах ЗСА. Ф. Кастро і тепер твердить, що Москва у справі відтягнення війська не консультувалась з Гаваною і це його найбільше турбує. Куба спробувала спонукати ЗСА, щоб вони вивели свої війська з бази Ґуантанамо, розташованої на острові, але коли Вашінґтон відмовився, то Кастро наказав збільшити число власної кубинської армії до 180,000 вояків, озброєних, совєтською модерною зброєю, включно до найновіших джетових літаків типу МІҐ-29. Число резервістів на Кубі нараховується ще на додаткових 130,000. Американські політичні аналітики кажуть, що Кастро втримує велику армію зі страху перед власним народом, який одного дня може змести з землі комуністичний режим і встановити демократичну систему. Недавно президент ЗСА Джордж Буш натякнув, виступаючи перед кубинцями в Маямі, що він надіється відвідати демократичну Кубу в 1993 році.

У СВІТІ

100-РІЧНИЙ НАСАКА САНДЗО, один з найстарших японських комуністів, засновник і голова КПЯ, змушений зрезиґнувати, оскільки японська преса розкрила компромітуючі факти його колишнього співробітництва з Комінтерном. Носака визнав, що, займаючи пост керівника японського комуністичного осередку в ЗСА, доносив на комуністів-емігрантів керівництву Комінтерну в Москві, безпідставно звинувачуючи у шпигунстві і тим підводив їх під розправи.

В ПОНЕДІЛОК, 21-ГО ВЕРЕСНЯ, на хемічній фабриці в місті Каслфорд, 240 кілометрів на північ від Лондону, стався потужний вибух. Над фабрикою здійнялася хмара диму і місцевих мешканців попередили, щоб вони залишалися вдома, щільно зачинивши вікна. Однак не було повідомлено, чи відбувся викид якихось небезпечних для здоров'я речовин. У висліді вибуху загинуло троє осіб.

РОЗБИВСЯ І ЗГОРІВ гелікоптер ООН в провінції Віже на півночі Анголі. Пасажири і члени залоги залишилися живими, однак дістали сильні опіки. Гелікоптер було зафрахтовано для надання допомоги національній виборчій раді, яка керує підготовкою в Анголі до загальних, багатопартійних виборів під міжнародою контролею. Вони призначені на 29-те і 30-те вересня ц.р.

ПОНАД 100,000 МЕШКАНЦІВ гірських районів на півночі Пакистану виявилися відрізаними від зовнішнього світу у висліді сильних повеней і зсувів. Зруйновано багато доріг і мостів, перервано телефонічний зв'язок. Рятувальні операції унеможливлені надзвичайно ранніми снігопадами. В цілому у країні без жител залишилося понад 3 міл. пакистанців, число жертв перевищило 2,000 осіб.

КІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ в Румунії, згідно з даними міністерства праці і соціяльного захисту, досягнуло 766,000 осіб і складає 6.9 відсотка працездатного населення. Понад 80 відсотків з них — кваліфіковані робітники, 10 відсотків — особи з середньою і 2 відсотки — з вищою освітою. Серед безробітних — понад 60 відсотків складають люди у віці до 29 років. Румунські економісти передбачають, що до кінця цього року кількість безробітних в країні дійде до 1.1 — 1.2 мільйона осіб, що становитиме 10.7 відсотка всього працездатного населення Румунії.

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ спортовець Сергій Бубка встановив новий світовий рекорд у стрибках з жердкою на міжнародних легкоатлетичних змаганнях в Токіо. Він здобув висоту 6 метрів і 13 сантиметрів. Це його 32-ий світовий рекорд. 28-річний Сергій Бубка цього разу на 1 сантиметр поліпшив власний рекорд, встановлений 30-го серпня ц.р. в італійському місті Падуї.

В НЕДІЛЮ, 20-ГО ВЕРЕСНЯ, пізно увечорі, Роберт Фішер виграв під час 11-ої партії гри в шахи з Борісом Спаским. Рахунок став 5:2 на користь Фішера. Тепер змагуни продовжать гру в Белґраді — до того часу, поки **один із них першим здобуде 10 перемог. Наступну гру призначено на 30-те вересня**.

ООН ВИКЛЮЧИЛА ЮҐОСЛАВІЮ ІЗ ЧЛЕНСТВА

Ню Йорк. — Генеральна асамблея Організації Об'єднаних Націй великою більшістю голосів виключила залишки колишньої Юґославії із свого членства у вівторок, 22-го вересня.

Голосування членів ООН відбулося після того, як Мілян Паніч, прем'єр нової зміненої Юґославії, заявив, що його уряд старається безупинно привернути мир серед тих екстремістів, що виступають проти доручень уряду.

Виключення теперішньої Сербії і Чорногорії зроблено в тій цілі, щоб не давати ніякої підтримки сербським збройним силам, які ведуть боротьбу в сусідній Боснії і Герцеговині і щоб показати, що ООН підтримує мирові зусилля, які ведуть европейські країни і Об'єднані Нації в Женеві.

Рішенням ООН з 22-го вересня Белград мусить внести поновне прохання про прийняття до ООН, так як це зробили інші народи колишньої Юґославії і не має права затримувати це місце, яке мав досі. Але щоб знову стати членом ООН уряд Сербії мусить доказати, що хоче співпрацювати для привернення миру.

Виключення Сербії з ООН переголосували представники 127 народів із шістьма голосами проти та 26 неприсутніми.

Це вперше в історії ООН виключено представника якогось народу в цей спосіб, як це сталося із представником уряду Сербії. Раніше траплялися лише випадки, що деякі держави були завішені у членстві, як це сталося з Південною Африкою.

В Естонії відбулися президентські вибори

Таллін. — В Естонії відбулися перші за післясовєтський час президентські вибори. Ще нема остаточних вислідів, однак за попередніми підрахунками найбільшу кількість голосів дістав керівник естонського парляменту, колишній комуніст Арнольд Рюйтель — 42.5 відсотка. Він набагато випередив свого головного політичного опонента — колишнього міністра закордонних справ Леннарта Мері.

Водночас відбулися вибори до нового парляменту, котрі виявили деяку перевагу політичної коаліції центристів і правих, що виступають за прискорення економічних реформ в Естонії.

Для вибрання президентом у висліді першої рунди голосування один з кандидатів повинен дістати 50 або більше відсотків голосів виборців. Виглядає, що на цей раз в першій рунді жоден з кандидатів не набере достатньої кількости голосів, щоб здобути пост президента.

Таким чином, згідно з конституцією, президента виберуть з двох головних кандидатів члени нового вищого законодавчого органу країни — Державних зборів. Як вважають політичні експерти, в найбільш вигідному становищі перебуває Леннарт Мері, який користується широкою підтримкою законодавців.

Вибраний президент зформує кабінет міністрів, який стане першим урядом країни після занепаду совєтської влади.

Слід додати, що права участи у президентських виборах в Естонії були позбавлені національні меншини, зокрема 350,000 росіян і українців.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ В ПОНЕДІЛОК, 21-го вересня, розпочалися сенатські переслухання в справі неповернутих військовополонених і пропавших без вістки американських вояків при закінченні В'єтнамської війни. Одними з перших, які були переслухані, — це два секретарі Департаменту оборони у колишньому уряді президента Ричарда Ніксона. Мелвін Лерд і Джеймс Шлесінджер заявили, що в 1973 році, як американські війська виходили з В'єтнаму, серед офіційних чинників було відомо, що Ганой не виконав своїх обіцянок розрахуватися за всіх полонених і загиблих американських вояків. Навпаки М. Лерд зізнавав, що Пентагон мав конкретні відомості про те, що приблизно 23 американських військовополонених були живими після того, як американські війська відступили з В'єтнаму.

У СЕРЕДУ, 16-ГО ВЕРЕСНЯ, з місцевости Бангор у американському стейті Мейн розпочалися трансатлянтійські бальонові перегони, в яких взяло участь п'ять окремих дружин повітроплавців з п'яти країн: Бельґії, Англії, Німеччини, Голляндії та ЗСА. Першунами стали бельгійські повітроплавці причаливши до Еспанії у понеділок, 21-го вересня, друге місце зайняли англійці, причаливши того самого дня у Портуґалії. Американці є останніми у змагу, але стали першунами безперервного повітроплавання впродовж 37 годин. Голляндці та німці були змушені осісти на хвилі моря звідки їх не ушкодженних підібрано.

ОФІЦІЙНІ ЧИНИКИ Державного департаменту заявили, що існує правдоподібність, що уряд Судану розстріляв працівника американського Уряду, оскаржуючи його у зраді та не зважаючи на гострі протести зі сторони ЗСА. Речник Державного департаменту Джозеф Снайдер сказав, що, базуючись на відомостях про 34-літнього Андрю Томбе, він не був виним у цих оскарженнях. А. Томбе був працівником Аґенції міжнародного розвитку та працював у південному Судані в місті Джуба, яке є осередком повстанського руху проти уряду в Хартумі, де домінують арабські мусулмани.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ аналітиків, у виборчому році працівники кандидатів стараються вишукувати будь-які забуті справи, щоби в цей спосіб витягнути на денне світло минулі прогріхи кандидатів. Так і тепер віднайдено у деклясифікованих урядових документах записку з 1989 року, як тільки владу перебрав Уряд президента Джорджа Буша, до секретаря Державного департаменту Джеймса Бейкера, де говориться, що в Іраку вишколюються палестинські терористи та що там продовжується виробництво середників потрібних для хемічної зброї, як і про те, що **Ірак відновляє свої претенсії до Кувайту**.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Національні групи у ЗСА і президентські вибори

Цю тему заторкнув ,,Ню Йорк Таймс" з 18-го вересня ц. р. у статті п. з. ,,Закінчення холодної війни висуває вперед хатні справи". Теза цієї статті така, що коли розлетівся Совєтський Союз — національні групи (американська преса вживає термін ,,етнічні") — звертають всю свою увагу на внутрішні проблеми цієї країни. Стаття наводить, як зразок поляків і українців, які зберігали свої закордонні державні центри. З настанням їхніх держав — ці центри стали зайвими. Ото ж, на думку автора, відпала журба цих національних груп за долю їхніх батьківщин.

Автор має добру волю, але не знає даної проблеми. З хвилиною відзискання власної державности далеко не закінчилося якнайбільше зацікавлення батьківщиною батьків і власною першою батьківщиною. Коли автор цієї статті в американському щоденнику покликається на українців і поляків американських громадян, то він, очевидячки, не орієнтується в настроях обох цих національних груп. Однаково українська преса як польська, заповнена вістками і коментарями про події в Україні і Польщі. Поляки були в куди щасливішій ситуації, як українці. Польща існувала, як держава, безперервно. Перетворилася у комуністичну після Ялтинського договору у 1945 році. Тоді насильно накинено комуністичний устрій і вона стала совєтським сателітом, формально членом Варшавського пакту під верховодством Москви.

Україна лише за назвою була ,,республікою", складовою частиною СССР. Фактично вона була колонією Росії і підлягала русифікації у продовжуванні національної політики царату від 1654 року. І тому й ситуація відродженої української держави зовсім інакша як у Польщі, дармащо існують деякі паралелі, як ось неґативний вплив комуністів над Дніпром і над Вислою, валютний хаос і хабарництво. Поляки в Америці не журяться збереженням польської держави, там тільки політичний хаос, що проявляється у щораз новій зміні уряду. Наша журба за збереження і закріплення держави від Попраду по Дін, бо вона має і загрозливого зовнішнього ворога і має внутрішніх ворогів, яким несвідомо помагають власні таки люди, українські патріоти, несвідомі конечности єдности, дисципліни, праці і терпеливости.

Тому теза автора статті в ,,Ню Йорк Таймсі" в основі фальшива. Насправді перша українська заробітчанська іміґрація поголовно підтримувала Демократичну партію, дбаючи, як каже автор тієї статті, про внутрішні справи, себто справи економіки та — соціяльні (тоді соціяльної опіки в Америці ще не було). З напливом політичної іміґрації після Першої та особливо після Другої світових воєн — ситуація змінилася. Українці, які ставали громадянами Америки, дивилися вже на те, як даний кандидат кожної з двох головних американських партій ставиться до України і її проблематики.

І те саме стосується теперішніх виборів. Нас, українців, американських громадян мало журить те, чи президентський кандидат, обраний Демократичною партією, служив у війську чи не служив чи він зраджував свою дружину чи ні. Зате нас страшенне журить, що він не має ніякого досвіду у міжнародних справах і тому боїмося, чи не вестиме він (ставши президентом) політику ізоляціонізму. У практиці це значило би — бути байдужним до справ Східньої Европи, і тому нас захоплює виборча пропаґанда Билла Клінтона, який говорить тільки про економіку Америки, про безробіття, про зрівноважування державного бюджету Америки. Очевидно, все воно нас, як громадян цієї країни, торкається, але на найпершому місці у нас стоїть тепер проблема України. У деякій мірі це стосується і поляків. Вони бояться, що коли б Клінтон, як президент, підніс податки — зростуть ціни на всі продукти і це вдарить по закордонній торгівлі Польщі. Автор статті у ,,Ню Йорк Таймсі" грубо помилився.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Бразилії Арістідес Жункейра визнав, що президент країни Фернандо Кольор є причетний до протиправної діяльности тіньових структур. Правові органи мають підстави звинувачувати його у **сприянні корупції і великих фінансових порушеннях.**

† О. Т.

ПОВЕРНЕННЯ УКРАЇНІ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ

I

Прилучення Галичини, у висліді домовлення Москви з Берліном в 1939 році, привітав тодішній передовий український драматург, ще й голова Спілки Письменників України і партійний діяч, який згодом був і членом Ради Міністрів і міністром Закордонних справ, Олександер Корнійчук п'єсою написаною в дусі совєтського монументалізму ,,Богдан Хмельницький". П'єсу зразу підхопили різні театри в Україні, її розреклямували і ставили майже безперервно місяцями. Хоч вже існував у Львові театр ім. Лесі Українки, то справді він не мав приміщення, бо залю Львівського театру віддали опері і балетові. Нашому театрові підготовляли залю у великому будинку Скарбка, де заплянували ще й першу у Львові оборотову сцену. Це врятувало український театральний ансамбль і собі ставити Корнійчукову нову п'єсу і він побував у більшості на виїздах.

Та з виставою ,,Богдан Хмельницький" прибув тієї зими Житомирський драматичний театр, який ґастролював у цьому місті цілий місяць. З цієї нагоди відбулося обговорення Корнійчукової п'єси в залі Організації Львівських Письменників, в іншому ґрафському будинку, а саме ґрафа Б'єльського при вулиці Коперника. На обговорення прийшли всі тоді проживаючі у Львові письменники, між якими найбільшу групу творили польські і жидівські письменники, які опинились тут, втікаючи перед німецьким фронтом. Заля була переповнена, був і сам автор Корнійчук, і — зрозуміла річ — сипались самі похвали і для п'єси, і для її автора та й виконавців. Коли ці безперервні похвали затягались, присутній на залі поет Володимир Сосюра, що сидів у другому, чи третьому ряді, не встаючи з крісла, заклавши руку за його обличчя, без великого захоплення сказав: ,,Не розумію, чому так багато говорити про цю п'єсу? Та й — як вже писати п'єсу про гетьмана, то в нас більші гетьмани ніж Хмельницький, і про них варто писати".

Ще заки Сосюра сказав дальші слова піднявся місцевий письменник-комуніст відомий Ярослав Ґалан і хитрувато запитав: ,,А кого ви, товаришу Сосюра, вважаєте більшим гетьманом від Хмельницького?" Сосюра енерґійно піднявся з крісла і голосно, з властивим йому темпераментом заявив: ,,А Іван Мазепа!". На залі відчувалось якесь занепокоєння. Місцеві письменники та всі чужинці, не знали добре Сосюри і навіть могла в них зродитись думка, що це провокація. Деякі, які сиділи ближче виходу навіть скромно, зігнувшись, попрямували до дверей, напевно з думкою, що не варто бути свідком такої розмови. Та Сосюра ще більше підняв голос, навіть відчувалось, що захопився темою і виголосив ціле слово про гетьмана Мазепу. Це був напевно перший випадок, що на зборах письменників пролунало ім'я Мазепи — отого — як його прозвав цар Петро — ,,зрадника", якого за наказом царським кожнорічно виклинали в церквах.

Іван Мазепа — це непересічна постать в історії України. Походив, як це стверджують і Самовидець і Величко, з старожитньої і значної української шляхти у війську Запорізькому. Його батько Степан-Адам, спершу зв'язаний з посольським урядом, та традиційні зв'язки привели його в табір Хмельницького; був Білоцерківським козацьким отаманом, брав участь у в переговорах з Москвою і був в делеґації до Бутурліна, яку очолював Виговський; підтримав Гадяцьку унію в 1658 р. Був одружений з Мариною Мокієвською, представницею старого шляхетського роду, що зв'язав свою долю з козаччиною. Після смерти чоловіка мати Івана Мазепи прийняла чернецтво і була ігуменею Києво-Печерського Вознесенського, а теж Глухівського жіночих монастирів; часто їздила із сином-гетьманом з урядовою місією до Москви.

Іван Мазепа вчився в Києво-Могилянській Колеґії, далі в Єзуїтській колеґії у Варшаві та опинився на дворі польського Короля Яна-Казимира, який за його здібності послав його для завершення освіти закордон; вчився в Німеччині, Італії і Франції і звідти в нього знання різних мов. Та вже в 1669 році Мазепа вступив на службу до гетьмана Петра Дорошенка і це — як каже історик Дмитро Дорошенко — був справді ,,переломовий момент" у житті і діяльности майбутнього гетьмана, який від тоді віддав себе українській державній справі. Ідеалом гетьмана Дорошенка було об'єднати всі українські землі під однією булавою; і цю ідею перебрав Мазепа, який намагався вести Україну до тієї ж самої цілі, будучи гетьманом. Мазепа брав участь у переговорах Дорошенка з гетьманом Правобережжя Іваном Самойловичем про об'єднання Правобережної та Лівобережної України і в цій акції відограв важливу ролю. Зовнішні сили: Польща, і Росія і Туреччина всякими маневрами не допускали до того, та в першій кримській війні Самойловича обвинувачили в таємних змовах з кримським ханом, ба навіть у військовій зраді; позбавлений гетьманства за наказом Москви і висланий на Сибір, там і помер.

Закінчення буде.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редаґує Лев Яцкевич

Світ на зламі середньовіччя та Ренесансу

Ренесанс, у противагу поглядові багатьох людей, не був ані політичним, ані релігійним рухом, але новим видом світогляду та новим виявом щастя. У середньовіччі всі думки та зусилля людей були унапрямлені на те, щоб забезпечити собі посмертне місце в раї. Метою життя жителів Ренесансу було забезпечення собі місця в дочасному раї, встановленому на нашій плянеті — Землі.

Звичайно люди Ренесансу, небагато різнилися від середньовічних побратимів; вони були в дальшому слухняними підданими своїх князів та королів, а єдина різниця проявлялася у вияві їхніх духовних почувань та нового щастя, у новім виді поезії, архітектури, скульптури, образотворчого мистецтва та у читанні великої кількости книжок, друкованих технікою рухомих черенок. До речі, ці книжки, своєю низькою ціною були доступні майже кожній людині Ренесансу та причинилися до поширення горизонтів знання, освіти та росту нових ідей і задумів.

Тогочасний світ здебільшого був розташований в навкіллі Середземного моря, у виді низки міст-республік, що мало свою власну самоуправу, університети, торговельні підприємства та торговельні фльоти, які привозили для них з далеких відстаней вибагливі продукти Сходу — екзотичні харчові приправи. Ми вживаємо ще сьогодні харчові приправи, пряноші для пікантности їжі, але в середньовіччі вживали їх, із-за браку охолодних засобів, щоб забити неприємний посмак їжі, а головно м'яса, що швидко розкладалося в середньовічному підсонні.

Не слід також забувати, що в тому часі, щораз трудніше було спроваджувати згадані присмаки до їжі, які розцінювалися на вагу золота. Тому, на думку американського письменника Виллена Ван Луна, постійна нестача згаданих прянощів та їхня висока ціна була одним з важливих спонук для пошуку нових морських шляхів до Індії (,,Story of Mankind"). Другою спонукою були дуже почитні в тому часі, спогади з подорожі та перебування у Китаї венеційського купця Марка Польо. А третьою спонукою був винахід рухомих черенок Йоганнесом Ґуттенберґом, що не тільки збільшили тираж друкованих книжок, але непомірно знизили їх ціну та поширили горизонт знання та освіти у противагу існуючій в тому часі, та санкціонованій Церквою, птоломейській теорії побудови всесвіту, згідно з якою земля є плоска та непорушна, багато вчених та мореплавців вірило, що навпаки, Земля є кругла та обертається, поряд з іншими плянетами навколо Сонця.

Цю теорію оформив у Торуні польський астроном Микола Коперник, але боявся її опублікувати через 36 років зі страху перед всевладною інквізицією. Відомості про цю теорію протікали широко в Ренесансі та причинялася до росту нових ідей та кращого розуміння конфіґурації землі.

Багато відважних мореплавців почали самотужки робити досліди нашого материка та шукати нових шляхів до Азії. У висліді оформилися дві школи, як ідеї пошуку нових морських шляхів; 1) на Схід та 2) на Захід від Атлантійського океану. Перший шлях був довший та провадив навколо Африки, а другий коротший, що провадив безпосередньо Атлантійським океаном на Захід. Тим останнім шляхом плянував добитися до Індії ґенуезький мореплавець Христофор Колюмб, згідно з опінією Денієла Бурстіна, директора Конґресової бібліотеки, яку він виявив у нещодавно опублікованій книжці ,,Відкривачі", Христофор Колюмб мореплавським стажем і знанням не дорівнював багатьом, видатним мореплавцям, згадати хоч би портуґальського князя Генрі — мореплавця, Вартоломея Діяза, Васко деҐаму, Себастіяна Кабота, Васко Нунеза де Бальбоя та інших.

Коли ж, незважаючи на це, Христофор Колюмб увійшов до історії, як відкривач Нового Світу, то цей успіх він завдячує динамічній енерґії, впертості, завзяттю та подиву гідному реклямному талантові, який американці окреслюють модерним терміном ,,public relation". Ці всі прикмети дозволили йому не тільки зацікавити своєю майже фантастичною ідеєю пошуки коротшого шляху до Індії, еспанську королівську пару (Фердинанда та Ізабеллу), але, незважаючи на неґативну опінію королівських дорадників, добитися підпису контракту з еспанськими монархами та здійснення свого одержимого задуму.

Юрій Р. Рибак

СМІТТЯ — ДЗЕРКАЛО ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ

Американський державний діяч, науковець, винахідник і письменник Бенджамин Френклін (1709—90) писав, що тільки дві речі у нашому житті є певні, а саме смерть і податки. Мабуть, коли б він жив двісті років пізніше, то певно вчислив би ще третю річ, а саме сміття, незалежно від цього чи це газетний папір, пляшки, консервні пушки, рештки харчових продуктів, речі непотрібні у домашньому господарстві чи особистій потребі. Тут, у ЗСА, відчуваємо зростаючий тиск адміністраційної влади, — звертати нам увагу на проблему сміття та заохочувати нас ,,добровільно" до співпраці у розв'язці цієї мороки екологічного довкілля. І коли так застановляємось як позбутись цього сміття, то завважуємо, що саме воно стає неначе б дзеркалом колективного життя модерної людини, характеру громади чи навіть поведінки окремої етнічної групи. Виглядає, що ,,викинення непотрібного" має теж свій позитив, бо археологи намагаються зреконструювати спосіб життя давніх цивілізацій, а досліджування сьогоднішнього сміття, з виявом соціоекономічного і спекулятивного впливу, дає нагоду глянути поза куліси модерного життя.

І може якраз із цієї точки зору книжка ,,Rubbish! The Archreology of Garbage" (,,Сміття! Археологія покидьків") Harper Colling Publishers, 1992 pp. 250, заспокоює цікавість читача, чому саме так багато розголосу прибирає питання сміття. Відповідь дають автори книжки Вілліям Ратдже, Арізонський університет, і Каллен Мирфі, журналіст, у чотирьох частинах, що разом охоплюють 11 розділів. Вони обговорюють цикл сміття від викидування, механіки збирання до будови і менаджементу санітарних смітників. Знайшли автори теж місце і на проблему, що зв'язується з популярною нині акцією ,,повторний виріб", що по-англійськи звуть ,,рісайклінг" де, скажімо, зі старого паперу роблять новий. Теж інформує книжка про це, як на основі археологічних розкопків чи досліджування живуть сучасні люди, головно у ЗСА, де пересічна родина ,,продукує" денно майже три фунти сміття на особу. На жаль, ще не встановлено як слід, що саме в цьому смітті створює заковику. Дослідники, бо, вважають, що проблему сміття поважно загострюють пелюшки до викидання, пластикові пляшки та велике домашнє приладдя (холодільники, машини до прання, сушарки і т. п.) Виявляється однак, що ні одна згадана річ не займає більше ніж 2 відс. місця у смітнику, бо найбільше простору забирає таки папір (40) відс.), будівельний матеріял (12 відс.) та харч і відпадки з двору (7 відс.).

І тут на поверхню випливає цікаве спостереження саме тому, що санітарні смітники будуються нині так, щоб сміття можна накривати і втримати сухим. У таких обставинах папір не має змоги скоро розкластися. Доказ на це дали археологи, коли після 40 років, поруч паперу доброму стані знайшли теж інші органічні речі як рештки їжі та скошену траву!

Найбільш викидають городину, бо її, звичайно, не люблять їсти...діти. Після святкування т. зв. Галловін (31-го жовтня), де діти переодягнені в костюми відвідують сусідів, у смітті, можна знайти багато паперу, в який обгортають солодощі майже майже без ніякого солодкого. Але після Дня Валентина, коли промине День Серденька (14-го лютого) у смітті є багато солодкого у ще нерозгорнутому папері. Отож дітям важне є солодке, а старшим... вислів почування!

Чим частіше в родині повторюється цей самий харч, тим більше його споживають і менше марнують як ось хліб, масло, молоко тощо. Але з особливим печивом чи м'ясивом уже інакше, бо викидають не менше ніж 30 відс., мовляв, призабулося у холодильнику!

(Закінчення на стор. 3)

Микола Руденко

МОЯ ЛУГАНЩИНА

III

Невдовзі я задрімав, а коли прокинувся від чергового поштовху велетенського залізного кулака, що містився десь під днищем вагона. ми вже встигли переїхати Дніпро. Я дуже засмутився з цього приводу — хотілося поглянути на Дніпро під Січеславом. Доки ж це славне місто ми будемо називати іменем якогось большевицького функціонера?

Сон мене здолав знову. На цей раз пробудження було інакшим, ніж під Січеславом. У ніздрі вдарив гострий сірчаний сморід, що вривався через відчинені вікна. Дехто вимагав зачинити їх, інші кричали, що про це раніше належало подумати. Адже ж було відомо, що наближаємося до Комунарська. Тепер належало діяти навпаки: як тільки потяг вирушить до Слав'яносербська, відчиняти геть усі вікна, аби спекатися комунарського смороду.

Читач повинен зрозуміти сповнені гірких протиріч мої почуття: Комунарськ — місто мого дитинства. Щоправда, це не зовсім так: він був найближчим містом від Юр'ївки — села, де я народився й виріс. Та коли нам, сільським дітлахам, потрібне було місто, до наших послуг доля надавала Алчевськ — так тоді називався первісток донецької металюрґії.

Трохи пізніше його перейменували на Ворошиловськ — він виявився батьківщиною не лише сім'ї Алчевських, добре знаної в українській історії, а ще й рідним містом Клима Ворошилова. А коли й Ворошилова було розвінчано, місто назвали Комунарськом. Були певні, що більш ніколи не доведеться перейменовувати. А воно ж бач, вийшло не так: родина Алчевських знана двома видатними іменами — української письменниці Христі Алчевської та її брата-іженера, який заснував місцевий металюрґійний завод. З Алчевськими дружив Борис Грінченко, який учителював в Олексіївці — селі, від якого до Алчевська можна дійти хвилин за 40. Тепер там споруджено пам'ятник Б. Грінченкові і створено музей.

Сьогодні ми маємо в Алчевську один з найбільших у Европі металюрґійних заводів. Гадаю, він ще довго служитиме незалежній Україні і вона, наша славна Україна, іще не раз подякує своєму патріотові Алчевському — видатному інженерові-металюрґові. Не забуде історія також того, що саме Алчевська Райрада (тоді Комунарська) перша на Луганщині підняла над своїм дахом синьо-жовтий прапор. Дух Бориса Грінченка, дух сім'ї Алчевських витає над полиновими схилами. Вони були тут господарями, вони й назавжди залишаться ними. Отож марно дехто пов'язує Луганщину з русофільськими традиціями — тут міцно вкоренилася Україна.

Та в добрій славі Алчевська є й гіркі, трагічні сторінки. Можна з певністю сказати, що немає в світі більш загазованого міста, ніж Алчевськ. Його заґазовує не лише металюрґійний — тут є чимало інших заводів, чиє отруйне дихання не одній людині вкоротило життя — досить згадати виробниче об'єднання ,,Коксохім".

В Алчевську найбільша смертність від раку — може, навіть найбільша в світі. Я втратив двох найдорожчих людей від нападу цієї страшної хвороби — брата Григорія й матір. Вони жили в Алчевську. Сестра Таїса втратила від раку легенів чоловіка — й одразу ж виїхала з Алчевська. Сьогодні вона живе в зеленому, екологічно безпечному Олександрівську, що став віддаленою околицею Луганська. І, мабуть, лише тому вона виглядає здоровою людиною. Дай, Боже, тобі довголіття, люба сестро.

З великим хвилюванням проїздив станції Слов'яносербськ та Родоково — я ходив сюди з Юр'ївки пішки, тримаючись за материнську спідницю. Це на Родаково мене повчала матуся, що в Луганську можна й не вітатися з перехожими — те належало робити лише в селі. Бо й справді, я вітався, а мені не відповідали. Та як же через багато років я був подивований у Джерзі Сіті, коли пересвідчився: тут вітаються на вулицях зовсім незнайомі люди. І до мене також віталися, я у відповідь хитав головою, а сам думав: навіщо вони це роблять? Це ж не якась там Юр'ївка. О незбагненна Америко! Великі поклади доброти у глибинах твоєї душі.

До Луганська дістався близько 11-ої год. вечора — поїзд справді віз мене майже цілу добу. Зустрічали сестра з чоловіком, мій онук з правнуком та відома українська поетеса Ганна Гайворонська.

Онук Юрко приїхав на машині. Він тут же оголосив, що машина й він сам перебуватимуть у моєму повному розпорядженні протягом мого гостювання на Луганщині. Машина — новенькі ,,Жигулі" останньої моделі. Щождо водія, то тут потрібні дещо складніші пояснення. Хоч я вже й сам надійно розпочав восьмий десяток, але ж мати онука, котрому пішов сорок другий рік, мені ще рано. І все ж він у мене є. Працює начальником ливарного цеху на оборонному заводі в Луганську. До речі, це той самий завод, якому доручено виробляти дрібні монети нового зразка, що використовуватимуться для розміну гривні.

Простий у поводженні, скромний, Юрко володіє не абиякими технічними та організаційними здібностями. Любить літературу, кохається на художньому ливарстві. Нещодавно привіз дідові в подарунок Христове розп'яття у бронзі такої художньої вартости, що мені заздрять знайомі художники. У поведінці жодної запобігливости, але відчуваю, що він геть усе готовий зробити для мене. Отож через нього хотів було потрапити на завод, але не вийшло: потрібен дозвіл Уряду, і ніяк не менше.

А й справді звідки він узявся — оцей несподіваний онук і 12-річний правнук Євген? Був у мене брат Іван 1900 року народження. Материн первісток, на 20 років старший від мене. Загинув у німецькому полоні. Був у нього син Леонід — майже мій ровесник. Ми дружили з ним, наче рідні брати. Леонід тяжко контужений в голову на фронті. Спершу на цій основі виникла доброякісна пухлина мозку, що завершилася трепанацією черепу. Друга також була доброякісна, іще одна трепанація. А третя вже виродилася в злоякісну і знову в моїй сім'ї рак. Подумати тільки: четверо в одній родині!

Я привіз труну із Києва до Луганська на таксі. Для цього машину довелося переобладнати. Юрій тоді ще був маленький, але ж усе він пам'ятає, і пам'ятає, як я після похорону батька повіз його до Києва — на власну дачу. Згадую це все — і сльози мені навертаються на очі: добрих нащадків дає мій рід! Юрієм справді можна пишатися, всім він удався — і розумом, і силою, і молодецькою статтю. Духовний контакт поміж нами встановився негайно.

Наступного ранку ми вже мчали в напрямі шахти ,,Сутоган" — це ж тут я закінчив десятирічку в 1939 році. Звідси поїхав до Київського університету, вступив на філологічний факультет. Щоправда, вчитися не довелось

(Закінчення на стор. 3)

Сміття...

(Закінчення зі стор. 2)

Теж маєтковий стан мешканців віддзеркалений якраз у тому, що викидають. У смітті дільниць багатіїв буває більше скошеної трави і уламків та продуктів з городу чи дерев; у менш заможних дільницях помітний матеріял з направок домів та втримання автомобілів. Назва фірми на опікуванні часто зраджує покупну спроможність покупця, бо звичайно, бідніші не купують у дорогих крамницях. Часописи і журнали віддзеркалюють зацікавлення мешканця дому, а неанглійські видання можуть стати виказкою його етнічної приналежности.

Археологи доволі обережні, щоб робити остаточний висновок відносно споживання спертому тільки на відпадках. Ось, наприклад, виглядає, що у столиці Мехіко пересічна родина п'є одну десяту цього, що в американському місті Таскон, Арізона. Так воно не є, бо майже всі неалькогольні напитки у Мехіко продають у пляшках, що їх не викидають, а вживають наново. Багато теж відпадків харчу не йде на викидання, коли вдома є на це аматори... домашні тварини. Дослідами і підсумками археологів цікавляться аналітики ринку у великих фірмах, щоб дізнатись де, хто, коли і що споживає. Це складна справа, щоб археологічно означити приблизно величину громади і поділити за віком і статею... Нині багато чуємо про шкідливий вплив свинця (стара назва: олово). Цікаві розкопки римського цвинтаря у Великобританії виявили, що тоді було далеко більше свинця у тілі людини ніж сьогодні — причина свинцеві водопроводи. Є навіть дискусійний, щоправда, погляд, мовляв, знищення мозґку людини затруєнням свинця було важною причиною упадку Римської Імперії.

У загальному прочитана книжка залишає враження, що аналіза сміття може помогти політиці, економіці, демографії та історії краще розуміти людське буття.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР Їцак Рабін у своєму виступі перед членами парляменту запевнив, що в скорому часі можливе підписання мирного договору з Сирією. Тим часом Сирія заявила, що рішення Ізраїля повернути їй частину Ґолянських пагорбів є половинчастим і не розв'язує проблеми. Дамаск підкреслив, що успіх на переговорах можливий лише у тому випадку, якщо Ізраїль поверне Сирії всі території, анексовані після війни 1967 року.

Моя Луганщина

(Закінчення зі стор. 2)

— одразу ж покликали до армії. І то вже надовго — аж до завершення Другої світової війни. Ба, навіть значно довше. Гріх було б не провідати школу, котра фіґурує у всіх літературних довідниках як основний пункт моєї біографії — це ж вона є матір'ю моєї офіційної освіти. Жодного іншого учбового закладу я не кінчав — навчався самотужки. Тим часом Юрко показував моїй сестрі Таїсі „Літературну Україну", в якій ішлося про те, що мене прийнято в дійсні члени УВАН в ЗСА. Отже, із десятирічки та прямо в академіки. Кожен погодиться: не часто таке буває.

Згадане число „Літературної України" Юрко отримав перед виїздом на „Сутоган". Саме з цього приводу вони з Таїсою про щось шепотілися, як змовники. Я помічав, що їм чомусь не хотілося провести мене до школи й висловив своє невдоволення.

— Нам нікуди тебе вести, — зважилася сказати правду Таїса. — Твоєї школи немає. Вона провалилася під землю.

— Як під землю?, — вигукував я, заморочений майже містичним збігом неймовірних обставин.

До розмови втрутився Юрко:

— Ви ж пам'ятаєте, школа була зовсім недалеко від шахти. Пробивали якийсь штрек — і помилилися. Просто під школу потрапили. Ну й загуркотіла ваша білокамінна.

— Жертви були?

— Ні, жертв не було. Школа занурювалася в шахтну глибінь, мов ушкоджений корабель під воду.

— Підкопалися б вони краще під будинок начальника шахти, — не вгамовувався я, відчуваючи себе жорстоко обікраденим.

Від Сутогану до Білянки всього три кілометри. Тут я кінчав семирічку, а сестра десятирічку. У школі ми застали веселий клопіт: фарбували підлогу, наводили панелі, в молодших клясах навіть задню стіну перетворювали на український пейзаж. Робилося це зі смаком, професійно.

Довго ми потім розмовляли з учителями. З гіркотою вони скаржилися: переважна більшість населення розмовляє українською мовою, а школу вимагають російську.

— Трохи інакше: раніше вимагали. Таке було. Бо не вірили, що українська самостійність надовго прийшла, — пояснював літній вчитель за прізвищем Вітряк. — А сьогодні повірили в українську державу, хочуть навчати дітей українською, так обласне начальство справу гальмує. Головний арґумент — на Луганщині школи завжди були російські.

— Неправда! — підводиться розпашіла від гніву моя сестричка. — і до війни, й після війни тут усюди школи були українські. Ось у Миколи Даниловича запитайте. Чи став би він українським письменником, якби навчався в російській школі?

— Може б і став, — не погоджуюся з Таїсою. — Та справа не в цьому. Навіть у сталінські часи на Луганщині майже всі школи були українські. Це вже пахолки Щербицького все перевернули догори дном.

Радимо розпочати роботу серед батьків, аби створити бодай одну українську клясу. Далі буде легше.

Майже до вечора ходили по рідному селі, розмовляючи з земляками. Висновок той самий, який нам підказав пан Вітряк: луганчани вже не мислять себе поза Україною. Саму ж Україну бачать набезвік незалежною, вільною.

Серпень, 1992, Київ.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД РОСІЇ вже вдруге викликає для свідчень колишнього генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Ґорбачова. Якщо він знову відмовиться, його чекає кара. В суд також викликаються колишні партійні лідери Єгор Лігачов, Іван Полозков, Валентин Фалін та інші члени керівництва КПСС. Єгор Лігачов заявив в інтерв'ю про свій твердий намір „захистити свою партію — партію комуністів". До складу Конституційного суду входять 13 суддів. Якщо вони визнають, що заборона Борисом Єльциным Комуністичної партії є антиконституційною, це може не тільки пошкодити репутації російського президента, але й привести до нового наступу комуністів на реформи в Росії.

ПРЕЗИДЕНТ АФҐАНІСТАНУ Бурганудін Раббані досягнув мирної угоди з лідером Ісламської партії Афганістану Гульбеддіном Гекматіяром. Президент погодився виконати вимогу Гекматіяра про виведення зі столиці збройних формувань генерала Абдула Рашіда Достама. Угода принесла нарешті мир вщент зруйнованому Кабулю, де за декілька місяців братовбивчого конфлікту загинуло до 2,500 і ранено 9,000 осіб.

РАДА ДИРЕКТОРІВ Каліфорнійського університету у Берклі одноголосно схвалила рішення прийняти грошевий даток-завіщання колишньої випускниці цього університету 87-літньої учительки Марґарити Горнбек, яка померла ще в березні 1990 року. Її даток образовують приблизно на 513,842 дол., які вона у своєму завіщанні призначила на стипендії виключно для бідних білих американських студентів. Цей стипендійний фонд із таким конкретним призначенням відразу викликав негодування.

З болем подаю до відома рідним, приятелям і знайомим, що 30-го серпня 1992 року на 89-му році життя, у Львові помер мій єдиний БРАТ

бл. п.

МИКОЛА БАЖАНСЬКИЙ

мґр Ягайлонського університету, нар. 14-го серпня 1903 року в Снятині.

Нехай добра земля Льва, княжого города на його могилі не буде важкою.

МИХАЙЛО, брат

17800 Hull, Detroit, Mi. 48203, U.S.A.

ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ Джордж Буш від часу республіканської конвенції появляється частіше на телевізії, як його суперник губернатор Билл Клінтон. З цього приводу телевізійна популярність Президента дуже поправилася, а коментарі про нього стали набагато ласкавішими, як досі. Аналітики уважають, що ці успіхи треба приписати посиленій передвиборчій кампанії зі сторони республіканської та надзвичайну обережність стосунків із засобами масової інформації зі сторони демократів.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашого дорогого МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

сл. п.

Василя Крамарчука

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

дня:

5-го жовтня 1992 р. в церкві св. Константина в Міннеаполісі, Мін.;
5-го жовтня 1992 р. в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Просимо приятелів та знайомих згадати покійного в цей день у своїх молитвах.

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього в неділю, 20-го вересня 1992 р. відійшла у вічність наша дорога МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА і ТІТКА

бл. п.

СТЕФАНІЯ МАРІЯ ПУЗЯК ЛЕВЧЕНКО

з дому КОРИТКО

донька бл. п. о. Мирона і Марії Коритко, нар. 24-го листопада 1900 р. в Соснові, Україна, довголітня активістка УККА, СУА й інших церковних і громадських організацій і комітетів в Денвері, Кольорадо.

ПАНАХИДА — неділя, 27-го вересня о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Olinger Mortuary, в Денвері.

ПОХОРОН — в понеділок, 28-го вересня о год. 9-ій рано з української католицької церкви Преображення в Денвері на католицькому цвинтарі Mt. Olivet в Ґолден, Кольорадо.

У глибокому смутку:

донька — ІРЕНА ПАЛКОВИЧ з мужем ҐАБРІЄЛОМ в Словаччині
внуки — ЛЮДМИЛА, РОСТИСЛАВ, КАТЕРИНА і ҐАБРІЄЛ
правнуки — АНДРІЙКА, ЯНА, ТАТІЯНА, МАРТИН, РІХАРД, ТОМАШ, МАРТІНКА, ЛУКАШ
внуки — (діти покійного сина СЛАВКА ПУЗЯКА) ХРИСТИНА і МАРУСЯ в Україні
правнуки — ОРЕСТ і НАТАЛКА
сестри — НАТАЛІЯ ПАВЛИШИН
ДАРІЯ ЛОМИШ
АНІЗІЯ КОПИСТЯНСЬКА
та ближча і дальша родина у ЗСА й Україні

Просимо згадати покійну у своїх молитвах.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

ТРАВЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1992

Щиро вітаємо наших достойних **членів фундаторів, добродіїв, і меценатів,** які постійно розбудовують свої фонди при Фундації УВУ, а саме: **Йосифа і Стефанію Порайків, Мирославу Савчак, Йоанну Вовк, Пелагію Кучкуду, Романа Вомпеля, Олега Ґелемея, Володимира Котенка, Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Ню Йорку, Укр. Фед. Кред. Коопер. в Рочестер, Н. Й. і Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Чикаґо.**

Зокрема щиро вітаємо відомого мецената-фундатора **Михайла Синидяка,** який крім власного фонду створив при Фундації УВУ в честь свого **брата св. п. Івана Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ).**

Вітаємо нових членів меценатів-тисячників, а саме: **Олексу Фольварків, Михайла й Анастазію Франківських, Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Гартфорд, Конн., д-р Евгена і Нілю Стецюк, Осипа і Марію Васьків, і Марію Марусяк.**

Вітаємо зокрема **нових** членів Фундації: **Зірку Галібей, д-р Ярослава і Ларису Музичку і Стефана Гука** і сотні **нових і постійних жертводавців** на українську науку, стипендії і працю Фундації.

10.000.00 дол. — Синидяк, Михайло в св. п. брата Івана; по1.000.00 дол. — Порайко, Йосиф і Стефанія **(11.710.00),** Франківський, Михайло й Анастазія;

По 500.00 дол. зложили:

Галібей, Зірка **(700.00);** Долінський, Андрій і Лариса **(1.600.00),** д-р Залуцький, Теодор і Мирослава **(2.100.00),** Савчак, Мирослава **(7.600.00),** Укр. Фед. Кред. Коопер. Самопоміч в Ню Йорку **(6.050.00)**, д-р Фольварків, Оксана **(1.325.00)**;

300.00 дол. — Тгір, Василь і Олена **(1,900.00);**

По 250.00 дол. зложили:

д-р Мацюрак, Андрій і Міра **(1,775.00)**, Рудакевич, Любомира **(750.00)**, Укра. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Рочестер **(2,375.00)**, 200.00 дол. — Кучкуда, Пелагія **(2,625.00)**, 185.00 — дол. Млинко, Ярослав **(1,400.00)**;

по 150.00 дол. — Лучковський, Юрій **(875.00)**, Укра. Фед. Кред. Коопер. в Гартфорд, Конн. **(1,125.00)**, Укр. Гром. Комітет Ст. Петерсбурґ, Фльорида **(112.00)**;

По **100.00 дол. зложили:**

мґр Блаженко, Христина **(1,705.00)**, д-р Веселий, Орест **(1,800.00)**, Вісьорек, Михайло і Марія **(1,700.00)**, Вовк, Йоанна **(2,608.00)**, Данилишин, Михайло, д-р Грицак, Петро і Рія **(950.00)**, Єзєрський, Терентій, д-р Заяць, Ісаслава **(800.00)**, Калимон, Ольга, мґр Калинич, Михайло і Надія **(1,200.00)**, Каплистий, Марія **(605.00)**, д-р Кобилецький, Роман і Анна **(1,850.00)**, Когут, Микола і Віра, Куцик, Олена, д-р Міз, Юрій, д-р Мороз, Роман і Ольга **(955.00)**, Новотний, Вікторія **(1,205.00)**, д-р Парубчак, Степан і Ольга, Поритко, Оксана **(1,600.00)**, д-р Рак, Роман **(1,850.00)**, д-р Сенькусь, Мирослав **(615.00)**, Сливка, Григорій і Оля, Союз Укр. Католиків Америки „Провидіння" **(750.00)**, д-р Стецьків, Евген і Ніля **(1,070.00)**, Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Чикаґо **(2,150.00)**, д-р Целевич, Богдан і Джоанна **(1,1000.00)**; **80.00** дол. — Кузьмович, Денис; **75.00** дол. — Пастернак, Йосиф.

По 50.00 дол. зложили:

Балабан, Василь і Ольга, Васьків, Осип і Марія **(1,025.00)**, Вомпель, Роман **(2,530.00)**, Гаврищук, Марія, Галаган, Борис **(625.00)**, Гнатів, Еміль, Гомзяк, Галина, Гук, Степан **(545.00)**, Ґац, Стенлі і Марія **(1,160.00)**, Ґурський, Михайло, Дахнівська, Франка **(1,205.00)**, Дорош, Роман, д-р Джуль, Павло й Ірена **(1,575.00)**, мґр Залуський, Володимир і мґр Наталія **(1,500.00)**, д-р Клебович, Володимир **(800.00)**, Ковальчик, Роман і Аніся, Колтунюк, Орест і Антоніна, Кулинич, Мирослав і Зеновія **(650.00)**, Лампіка, Любомир, Лисяк, Богдан і Лідія, Майорчак, Михайло, д-р Макаревич, Іван і Наталія **(700.00)**, Масловський, Зенон, Мацьола, Семен **(600.00)**, д-р мосійчук, Іван і Зеновія, д-р Мостович, Леонід і Оксана **(725.00)**, ред. Питляр, Орест, Пірко, Стефан, Прегара, Микола **(850.00)**, Рудницький-Сокіл, Марія, Семенина, Володимир **(780.00)**, Стрілка, Михайло, Скоп, Олександер і Софія **(620.00)**, Танський, Михайло і Ґуґа, мґр Чорнобіль, Роман і Анна **(1,050.00)**, Шандрук, Павло й Анастазія, д-р Шебунчак, Богдан і д-р Софія, Шепелявий, Тарас і Юліянна, Солюха.

По 30.00 дол. зложили:

о. Грабець, Володимир, Карваш, Степан, Кузьмінський, Галя.

По 25.00 дол. зложили:

Андрушків, Софія **(1,675.00)**, Бабенко, Віктор, інж. Балабан, Остап і Урсуля, Балиский, Іван, Беґей, Роман і Марія, Бекерський, Іван і Оксана, Бенко, Катерина, Бобеляк, Дмитро **(1,380.00)**, Боярський, Богдан і Ізидора, Брикович, Теодозія **(670.00)**, Васильків, Йосиф і Марія, Ватерс, Филип і Евгенія, Винник, Іван і Софія, Врублівський, Петро й Інна, Гайдук, Дмитро і Галина, Гімка, Павло і Герріет, Глинський, Іван і Віра, Гошовський, Володимир і Леонтина, о. Грабець, Володимир, Гранківський, Михайло, Гуменний, Михайло й Анна, Ґелемей, Олег **(2,170.00)**, д-р Ґелета, Ярослав і Богданна, Ґереґа, Марія, Ґерус-Мартюк, Марія, Ґіна, Григорій і Анна, Данилович, Іван і Софія, Демянчук, Григорій, Денисенко, Іван, Децик, Володимир і Таня, Душник, Марія **(1,265.00)**, д-р Жарський, Едвард і Дарія **(990.00)**, Задояний, Маріяна, Заращак, Данило й Анна, Зубаль, Марія, Ільків, Ольга, Камінська, Зеновія, Кап, Джін-Пієр і Бірута, Качмар, Михайло, д-р Качмарчик, Михайло, Кецман, Дмитро, Кизик, Роман і Міра, Кікцьо, Михайло, Кобзяр, Ольга, д-р Когутяк, Володимир, Конецький, Теофіль і Стефанія, Кос, Анна, Костечко, Любомира, Котенко, Володимир **(3,130.00)**, Кузик, Володимир, Кузик, Микола, інж. Кух, Володимир **(590.00)**, Легенький, Марія, д-р Лизогуб, Володимир, Майбо, Еміль, Мак, Петро і Кателін, Маланчук, Степан, Марусяк, Марія **(1,000.00)**, Марущак, Василь **(635.00)**, Масюк, Володимир і Наталія, д-р Миськів, Петро і Ґеня, Міґован, Василь, Мінкевич, Катерина, д-р Мовчан, Юліян і Олена, Мудрик, Павля, д-р Музичка, Ярослав і Ляриса **(500.00)**, Мулькевич, Марія, Наугольний, Богдан і Стефанія, Недільський, Володимир і Світлана, Новак, Ірена, мґр Онишкевич, Ілля і Марія, д-р Очеретко, Аркадій і Ґлорія, Панкевич, Михайло, Пашеснік, Ірена, Пилявка, Теодор, Пиптик, Гелен, Пиртко, Іван, Пікуліцкі, Володимир і Люба, Пласкон, Юстин і Владислава, Прокоп-Артимишин Лідія, Рибіцький, Омелян і Лоня, Роббінс, Олена, Роговський, Нестор і Тобі, проф. Романишин, Роман і Неоніля, Савіліян, Марія, Садковий, Богдан і Стефанія, Самбой, Степан і Марилин, Саскович,Василь і Марія, Сачок, Петро і Ґалленора, Серафин, Францес, Серафин, Йосиф і Софія, Склепкович, Олег і Елса, Станчак, Юрій і Аліся, Степанків, Ярослав і Катерина, Стефанов, Станлей і Марія, Стефанюк, Ярослав і Ірена, Стефура, Михайло, Стусен, Іван і Анджеля, Суховерський, Герміна, Фіцик, Володимир і Анджеля, Флюнт, Богдан і Ірена, Хухра, Дарія, Ціко, Микола і Марія, Чепурківська, Марія, д-р Шеремета, Адріян, Шиприкевич, Володимир, Шмериковський, Адріян, Янсич, Анна.

По 20.00 дол. зложили:

Андрейців, Василь і Марія, Бабюк, Теодор, Борис, Тарас, Босик, Петро, Бареля, Ольга, Войтович, Осип і Мона, Ґаландюк, Ярослав і Анна, Ґерун, Іван, о. Грабець, Володимир, Грегор, Василь і Лідія, Денисенко, Катерина, Дзюбінський, Богдан і Анна, Дуркалець, Дмитро, Климко, Мирослав і Галина, Корлятович, Степан і Павліна, Кунцьо, Михайло, Ладд, Данило і Катерина, Макар, Іван **(1,020.00)**, Мартиняк, Стефан, Мельник, Михайло і Параскевія, Мерещак, Володимир і Анастазія, Наум, Василь і Стефанія, Огаренко, Любомира, Панків, Серафин і Софія, Підлетейчук, Іван, Прибильський, Михайло і Марія, Романюк, Б., Сірий, Іван, Стадник, Іван і Марія, Стасюк, Іван, Хлиста, Микола і Розалія, мґр Шуя, Василь і Наталія, Юськів, Теодор.

По 15.00 дол. зложили:

Аттон, Іван і Марія, Баланецький, Іван, Барицький, Микола, мґр Бачинський, Юліян, Богаєць, Роман, Бодель, Микола, Бойко, Мирон, Бокон, Томас, Басс, Розалія, Венґрин, Петро, Винницький, Патріція, Вишневецький, Ольга, Воробець, Василь і Марія, Воронецький, Юрій, Гаєвка, Олена, Галецький, Константин і Марія, Ганушевський, Степан і Ольга, Гомнак, Петро, Грабець, Роман і Мирослава, інж. Ґоляш, Стефан і інж. Надія, Ґула, Марія, д-р Демидович, Юрій і Христина, Демчук, Стефанія, Добрянський, Іван і Марія, Дуб, Михайло і Ґертруда, Дуда, Іван і Марія, Зелем, Іван і Петріна, мґр Квіт, Зиновій **(790.00)**, Кибало, Анна, Копичук, Роман і Марґарета, Коцибала, Святослав, Круліковський, Іван і Евгенія, Куземка, Стефан, Кулик, Михайло, Курчак, Микола, Куштик, Михайло, Левко, Петро і Стефанія, Ліневич, Олександер, Малецький, Богдан, і Стеля, Манюк, Петро, Мацілинський, Константин, Мельник, Дмитро, Мирон, Андрій, Михалевич, Ніна, Мудрий, Василь і Дарія, Наконечний, Богдан і Марія, Ортинський, Михайло й Аліся, Отчич, Іван, Процик, Олександер і Ірена, Романцьо, Василь і Марія, Рубчак, Евгенія, Рудик, Ірена, мґр Рудик, Марта, д-р Савицький, Юрій, Сідлярчук, Степан, Солиха, Михайло, Сохор, Леся, Старосольська, Юліяна, Степовий, Константин і Евгенія, Сторожинський, Володимир, Тарапацький, Михайло й Оксана, Твердохліб, Петро й Ірена, Томащук, Данило й Елеонора, Федак, Евген і Теодозія, Харченко, Іван і Евгенія, Чапельський, Орест і Любомира, Черешня, Іван і Марія, Шашкевич, Софія, Шелест, Іван, Шийка, Іван, Якимишин, Микола, Яремчук, Юрій і Ева, Ясків, Роман і Люся.

13.75 дол. — Вітрик, Павло й Евгенія.

По 10.00 дол. зложили:

Анкар, Кароль і Стеля, Василик, Теодор і Валентина, Гайовий, Федір і Марія, Гарвас, Іван, Ґелетканич, Андрій і Осипа, Демберeський, Олена, Демків, Вероніка, Жеґестовський, Петро і Марія, Жовнір, Іванна, Задойний, Микола і Марія, Каліновський, Володимир і Марія, Кобзей, Іван, Корінець, Микола, Корінь, Олександер і Олеся, Коцелко, Софія, Кулик, Василь і Антоніна, Лінинський, Микола і Марія, Меншега, Люба, Мельник, Марія, Микита, Любомир і Марія, Микитин, Василь, д-р Мичковський, Мирослав і Анна, д-р Павлишин, Юліян і Мирослава, Підгірний, Іван, Поврозник, Павло і Марія, Присяжний, Павло і Марія, Скробайло, Степан і Марія, Стець, Роман, Фенчишин, Павліна, Хома, Іван, Цьонка, Лев, Чехут, Марк і Вікі, Шмуляк, Анна, Яримович, Дарія, Ярко, Микола, Яцковський, Ярослав.

Нижче 10.00 дол. зложило 14 осіб на суму 68.00 дол.

Щиро дякуємо нашим шановним жертводавцям, які завжди щедро відзиваються на наші заклики. **На протязі 70 літ Український Вільний Університет (УВУ)** сповняв всеукраїнську національну місію. **Ширив** правду про Україну. **Творив** українську науку поза межами Батьківщини, **став** університетом української діяспори.

В ювілейному році 70-ліття УВУ (1921-1991) — сповнилися наші мрії, мрії батьків і предків наших, мрії, які на протязі століть коштували український нарід мільйони жертв в боротьбі з окупантом. **Україна проголосила самостійність 24-го серпня 1991 р.** і згодом всенародній **референдум 1-го грудня 1991** утвердив її. **Рік наших ювілейних** святкувань **70-ліття** — служіння українському народові припав **на бурхливий та історичний час. Впарі із тим завдання і цілі** університету, університету української діяспори — **основно зміняються.**

УВУ стає форпостом та вікном України в Европу. Це зрозуміла українська патріотична **спільнота в Америці** і щедро приходить з посиленою допомогою. **При вашій щедрій** допомозі **десятки молодих науковців, студентів і викладачів з Батьківщини** відбули навчання в УВУ. Відвідали наукові і державні установи, міські і сільські управи, приватні підприємства і господарства Німеччини. **УВУ і наукові установи України** відбули декілька спільних наукових конференцій, доповідей і панелів. **Започатковано** довготривалі спільні проєкти. **Для координації праці** покликано **Координаційний Центр (ЛУ-УВУ) при Львівському університеті** в склад якого увійшли представники інших університетів, інститутів і Академії Наук. **Все це** можна було зробити **завдяки зрозуміння українською громадою** хвилини часу і ваготу допомоги УВУ в творчому ставанні і закріпленні **Української Держави,** конечности виховання нових кадрів з европейською освітою, що може дати УВУ.

УВУ гідно і творчо провів перший рік своєї праці в нових обставинах Самостійности. **Відбуто** в перше цілоденну спільну наукову **Конференцію для обговорення нової конституції України,** у висліді якої вислано завваги, побажання і доповнення до відповідних установ України.

Десятки професорів і студентів УВУ спільно і українським народом відсвяткували в столиці України першу річницю проголошення незалежности.

В другому році творення Української Держави через УВУ велика праця не тільки **реорганізаційного характеру** самої установи УВУ, **відмолодження і поширення її** викладацьких кадрів, але і складання **реєстру чи обліку** всіх наукових викладацьких сил гуманістичних та суспільно-економічних наук діяспори, — **на те, щоб централізовано нести допомогу, організувати різні** короткореченцеві програми і курси на протязі цілого року.

Все це вимагає великих зусиль, енергії, праці і витривалости, як і рівнож **фінансових засобів.**

Тому звертаємося до української громади з проханням своїми **щедрими пожертвами може більше як передтим** прийти на допомогу Фундації УВУ в її корисній праці. **ВАША ПОЖЕРТВА** сьогодні на студії — це не тільки **успішна і пряма допомога Україні,** але і найкращий національний „капіталовклад" **у виховання і формування** молодих наукових і державнотворчих кадрів для України.

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на різні фонди, стипендійні фонди, і програми при Фундації, — можна відтягати від податку.

Чеки просимо виписувати на UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ.

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

Д-р Марта Качмарик — нова лікарка в Чикаґо

Із закінченням останнього академічного року, українська громада збільшилася новими надійними професіоналістами. Між ними бачимо д-р Марту Марію Качмарик, яка здобула диплом доктора медицини.

Марта народилася 28-го листопада 1964 року в Чикаґо і є донькою Володимира і Ярослави (з Обухів) Качмарик.

Початкову школу закінчила Марта у Вестчестері, Ілл., а середню в Провайзо в Гіллсайд, Ілл., з відзначаючими оцінками. Вона була „Ілліної скол\ар", а її ім'я було поміщене в книжці „Ґу із ґу".

Вищі студії закінчила Марта в Иллинойському університеті в Урбані-Шампейн зі ступенем бакалявра з біології. Впродовж чотирьох років університету вона була дальше відзначаючою студенткою. Марта також допомагала вчити фізіологію та працювала у лябораторії біохемії.

За її здібності та успіхи в науці, Марту прийняли на медичні студії до „Раш-Презбитеріян Сейнт Лукс" медичного університету в Чикаґо. Медичну школу закінчила з відзначенням в червні 1992 року та під час студій працювала при дослідах в ділянці ендокринології. В 1992 році д-р М. Качмарик була прийнята на спеціялізацію офтальмології до медичного центру при Лойола університеті в Чикаґо. В липні 1992 року вона почала практику у Мекнил шпиталі, який є пов'язаний з Лойола медичним центром. В липні 1993 року переходить вона на резидентуру в офтальмології до медичного центру Лойола університету в Чикаґо.

Д-р М. Качмарик.

Від народної школи Марта була активна в українському житті. Вона закінчила одинадцятирічні курси українознавства Учительської Громади в Чикаґо, здавши з відзначенням матуру, та була „валедикторіян" своєї кляси. Від дитячих літ належала до Пласту, вивчала гру на фортепіяні в Музичній студії покійного професора Ігора Білогруда.

При Іллинойському університеті в Урбані вона продовжувала студії української літератури та належала до Української Студентської Громади. Вона є членом Українського Народного Союзу та одержала стипендію УНС на медичні студії. Марта також любить мистецтво та вигравала в середній школі нагороду за її малюнки та рисунки.

На закінчення висловлюємо велике признання і пошану її батькам, що так гарно виховали свою доню і спрямували її на таку благородну і вдячну професію, а молодій лікарці бажаємо якнайкращих успіхів в її спеціялізації й праці та світлого майбутнього.

Д-р Павло Пундій

Радіймо успіхами і досягненнями молодих професіоналістів

Наче недавно було, а пройшло вже 36 років. За той час народились і виросли троє синів у Петра і Таїси Махлай — Ігор, Тарас, Олег, які успішно закінчили середні і вищі студії. Є фахівці науки в університетах є активні в українській громаді. Всі троє є членами Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка.

Ігор успішно закінчив дентистичну школу в стейтовому університеті, Огайо. Дістав диплом лікаря в 1983 році, має свою канцелярію в Парма, Огайо. Одружений. Його дружина Ірина викладає в Клівлендському університеті. Мають доночку Оксану. Ігор активний при православному соборі св. Володимира, провадить школу гри на бандурі.

Тарас закінчив з відзначенням „кум лявде" факультет в галузі мікробіології. Продовжував медичні студії в медичному коледжі Огайо. Продовж трьох років спеціялізувався у внутрішніх хворобах у Клівлендській клініці. Українська громада збагатилася ще одним лікарем. Тарас плянує працювати з групою лікарів-спеціялістів в околиці Клівленду.

Наймолодший син Олег, будучи учнем середньої, а пізніше вищої школи, був активним в житті української громади. Був учасником кобзарських таборів в Емлентоні Па. Був диригентом при православному соборі св. Володимира в Пармі, давав приватні лекції гри на бандурі, брав участь у концертовому турне з Капелею Бандуристів ім. Т. Шевченка по ЗСА, Канаді, Европі і Україні. Мав декілька успішних індивідуальних концертів. Був заступником диригента Симфонічної оркестри в Пармі, є заступником диригента Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Закінчив студії в Кейс Вестерн Різерв університеті, здобувши ступінь бакалявра в галузях історії, музики, літератури та біології з відзначенням „магна кум лявде". Нагородженний найвищим відзначенням деканом університету. Дістав три рази стипендію від Українського Народного Союзу. Продовжує студії в стейтовому університеті Огайо на юридичному факультеті.

Вітаємо батьків Петра і Таїсу з ювілеєм. Складаємо щире признання й пошану. Ми радіємо разом з ними прогресом їх синів та бажанням досягнути вершин знання для власного вдосконалення та для української громади.

О. А.

Ґрафіка Ю. Віктюка в Чикаґо

Ю. Віктюк: Гуцульське весілля".

В приміщенні Української федеральної кооперативної каси „Самопоміч", 2351 Вест Чикаґо аве. в Чикаґо, заходами Українського Національного Музею ім. д-ра М. Сіменовича, відкрита виставка ґрафічних творів відомого українського мистця Юрія Віктюка. Показано праці відомі глядачам з попередних виставок: „Гуцульське весілля", „Вертеп", „Породила мати сина".

Тепер маестро Віктюк готується до групової виставки, яка відбудеться у листопаді в Чикаґо. Крім нього у виставці беруть участь такі відомі майстри, як Леся Дяченко-Кочман, Ляля Кучма і Олександер Ткаченко.

Український національний Музей в Чикаґо досить плідно працює в ділянці популяризації української культури і народного мистецтва. Тимчасові виставки в приміщенні каси „Самопоміч" музей проводить з ціллю популяризації творів сучасних українських самодіяльних і професійних мистців.

Виставка ґрафіки Ю. Віктюка буде відкрита до середини жовтня цього року.

Наталка Семущак

Фінікс вшанував о. митрата М. Олешка

В неділю, 13-го вересня українська католицька парафія „Успення Пресвятої Богородиці", вшанувала о. крилошанина Мирослава Олешка з нагоди іменування Кардиналом і Патріярхом Мирославом Іваном Любачівським митрофорним архипротопресвітером з привілеєм носити митру.

Святу Літурґію відправили о. митрат і о. парох Йосиф Чупіль. Опісля у парафіяльній залі відбувся бенкет. Свято відкрив майстер церемоній о. диякон Євген Василина. Він привітав о. митрата, о. пароха, всіх присутніх і гостей з України. Після молитви, гучного „Многая літ" і обіду, приготованого сестринським товариством, котрого головою є Марія Зеленка, відбулась програма. Майстер церемоній попросив до слова о. митрата Богдана Фостяка. Доповідач розповів про роки праці о. митрата на церковному і громадському полі. Мирослав Олешко народився 16-го жовтня 1913 року. Після закінчення ґімназії 1935 році і студій в духовній семінарії в Перемишлі одержав чин диякона. 2-го червня 1940 року дістав свячення з рук Владики Григорія Лакоти в Ярославі, був призначений сотрудником в Тісній. Першу Святу Літурґію відслужив у церкві св. о. Николая в Довжиці. В травні 1941 року працює учителем у Радехівському повіті. Після закінчення педагогічних курсів був призначений катихетом і директором школи в Балиґороді, де заснував шкільну бурсу.

На початку 1943 року стає військовим капеляном у Відні, а в половині цього року — капеляном дивізії „Галичина". По скінченні війни виконував обов'язки референта апостольської візитатури в Мюнхені. 1947 року о. Мирослав еміґрував до Канади. 10 літ був парохом в кількох прафіях, виконував обов'язки капеляна і канцлера у Вінніпеґу. В 1962 році переселився до Чикаґо, де виконував обов'язки пароха, став душпастирем при катедрі св. о. Николая. 1982 року перейшов на емеритуру і замешкав у Сан Сіті, Арізона.

Протягом десяти років о. митрат провадив радієву програму і дописував гарні статті на релігійні теми до епархіяльного часопису „Нова Зоря".

У Фініксі о. митрат брав участь у громадському і душпастирському житті парафії „Успення Пресвятої Богородиці", доки дозволяв стан здоров'я.

Привіти зложили о. парох Йосиф Чупіль, о. діякон Євген Василина, голова Сестрицтва Марія Зеленка, Омелян Комарницький. Майстер церемоній попросив до слова о. митрата Мирослава Олешка і він сказав: „Пане предсідинку о. парох, дорогі в Христі браття і сестри. Наш єпископ Преосвященний Інокентій Лотоцький повідомив мені радісну вістку, що з нагоди 52-ліття моєї священичої праці наш Первоіерарх Кардинал Блаженніший Мирослав Іван Любачівський при Архикатедральному соборі св. Юра у Львові передав для мене найвищу священичу гідність і іменував мене митратом Української Католицької Церкви. Дорогі в Христі, з нагоди цієї радісної події прошу прийняти мою сердечну подяку за запрошення на сьогоднішнє парафіяльне прийняття".

Отець митрат влучно висвітлив ролю священика у житті Церкви і народу: „Священик є посередником нашим перед Богом", „роля священика завжди є тією скалою, про яку нам говорить Христос", „бачимо сьогодні на землях нашої незалежної України дальший розвиток релігійної і національної свідомости. Велика заслуга у цьому українського духовенства, рядових священиків. Велика це ласка Божа і спеціяльний Божий привілей — бути священиком, приносити Йому жертву під видами хліба і вина, чи управляти дорученою парафією".

Подякувавши Сестрицям за улаштування прийняття, парафіянам і гостям за участь, о. митрат закінчив своє тепле слово кличем: „Памятайте про Україну!".

До о. митрата Мирослава Олешка можемо застосувати слова апостола Павла „Христос полюбив мене і видав себе за мене. Тож коли я почув у своїй душі голос Христовий „ходи за мною", я відразу без вагання відповів: „Христе, люблю Тебе, хочу посвятити своє життя на службі Твоїй, Церкві і моєму народові". Свято в пошану о. митрата Мирослава Олешка закінчено молитвою.

Яків Яворівський

СПРОСТУВАННЯ ПОМИЛКИ

У звідомленні про тенісові змагання на Союзівці („Свобода" з 12-го вересня ц.р.) підписи під двома горішніми фото на ст. 3 слід переставити. У групі переможених старших юнаків М. Ставнича перемогла Х. Біловтчук. — Ред.

Ґлен Спей вшанував д-ра В. Витвицького

„Наша дума, наша пісня не вмре, не загине: от де, люди, наша слава, слава України!" — писав Тарас Шевченко.

Безсмертна наша народна пісня! Постала вона на світанку нашої української історії. Кожне покоління передало в ній свої радощі і смутки, відгомін віків різьбив і навертсвував її зміст, бо український народ у своєму минулому і сучасному брав і бере участь в її творенні. Тому в народній пісні нема різниці між життям і смертю. Передана від покоління до покоління, вона до сьогодні жива і зрозуміла. Майже кожна важніша подія, найбільш популярні серед нашого народу постаті увіковічнила наша пісня.

Замилування до співу притаманне українцеві. Пісня супроводить ціле його життя від колиски до гробу. Українська пісня — це багате життєдайне джерело, це аромат далеких степів та запашних полонин, чудове євшан-зілля, яким впивалися і впиваються, „щоб душу одвести". Ніщо так не єднає українців, як сама наша безсмертна народна пісня. Це та сила, що кріпила і кріпить минулі і сучасні покоління і дає їм сили і охоти пережити усі злидні та лихоліття.

Українська громада в Ґлен Спей мала великий привілей — протягом останніх 17 років життя з д-ром Василем Витвицьким, який ціле своє життя творив і популяризував українську пісню, українську музику. І не дивно, як тільки Україна проголосила незалежність, місто Коломия, де д-р В. Витвицький провів свої молоді літа, вшанувала його спеціяльною імпрезою. З'їхалися музики і хористи з цілої України, щоб в той спосіб звеличати його.

Довідавшись, що наш композитор після 17 років перебування у Ґлен Спей, з огляду на похилий вік, разом з дружиною Одаркою мають намір залишити Ґлен Спей, який так любив, і перейти мешкати до свого сина д-ра Богдана у стейті Ню Джерзі, маленька гленспейська громада вирішила гідно попрощати свого слав ного і заслуженого громадянина. На швидку руку замовлено на „Верховині" прощальний обід, який відбувся в суботу, 29-го серпня.

За гарно заставленими столами, прикрашеними живими квітами, засіли численні приятелі д-ра Витвицького. За почесним столом зайняли місця, крім д-ра В. Витвицького і його дружини пані Одарки, — парох церкви св. Володимира о. Василь Штелень з дружиною Марією, о. диякон Михайло Добош, архітект Аполінарій Осадца та господар цієї імпрези Петро Мельник, який коротким словом відкрив свято. Молитву провів о. Василь Штелень.

Під час обіду виступили з привітами о. диякон М. Добош, інж. А. Осадца та д-р Андрій Шуль. Д-р В. Витвицький співпрацював з Українським Вільним Університетом у царині докторизації його кандидатів, до яких належав і д-р Андрій Шуль.

Усі промовці високо оцінили незвичайні заслуги нашого композитора для української музики. Кожний подивляв велику скромність композитора. Усі присутні відспівали „Многая літа" д-рові Витвицькому, виявляючи цим признання з побажанням щасливого перебування на новому місці поселення.

На кінець Петро Мельник попросив до слова д-ра Витвицького, який в імені родини подякував організаторам зустрічі і всім присутнім за численну участь в імпрезі, а головне — за пам'ять.

Петро Мельник

Українські спортовці продовжують змагання

Київ. — При кінці серпня стартував другий національний чемпіонат України. У перших двох рундах зафіксовано кілька несподіваних результатів. Так, скажімо, дружина „Динамо" (Київ) на своєму грищі перемогла „Кремінь" (Кременчук) з рахунком 5:0, щоправда на виїзді кияни програли луганській дружині „Зоря-МАЛС" з рахунком 0:1.

Лише одну точку в двох рундах здобув володар чаші України одеський „Чорноморець". Лігoвий чемпіон — симферопільська „Таврія" програла в першій зустрічі.

Перші дві рунди закінчилися з такими результатами: „Металіст" (Харків) — „Чорноморець" (Одеса) — 1:1; „Торпедо (Запоріжжя) — „Дніпр" (Дніпропетровське) — 0:1; „Шахтар" (Донецьке) — „Буковина" (Чернівці) — 0:0; „Верес" (Рівне) — „Карпати" (Львів) — 1:1; „Кривбас" (Кривий Ріг) — „Нива" (Тернопіль) — 1:0; „Волинь" (Луцьк) — „Металурґ" (Запоріжжя) — 0:0; „Динамо" (Київ) — „Кремінь" (Кременчук) — 5:0; „Торпедо" — „Волинь" — 4:0; „Дніпр" — „Таврія" — 3:0; „Зоря-МАЛС" — „Динамо" (Київ) — 1:0; „Кремінь" — „Металіст" — 0:0; „Чорноморець" — „Шахтар" — 1:2; „Буковина" — „Верес" — 1:0; „Карпати" — „Кривбас" — 1:0; „Нива" — „Металурґ" — 2:1.

В европейських чемпіонатах Україна представлена трьома клюбами, з яких два успішно подолали перші перешкоди. Це „Таврія" (Симферопіль) і „Чорноморець" (Одеса). В попередньому колі за чашу чемпіонів грали: „Шелбурн" (Ірляндія) — „Таврія" (Симферопіль, Україна) — 1:2 (0:0). За Чашу переможців чаш в попередньому колі змагалися „Вадуз" (Ліхтенштейн) — „Чорноморець" (Одеса) — 1:7 (0:5).

У другій рунді симферопільська „Таврія" програла дружині „Сіон" (Швайцарія) 0:4, а одеський „Чорноморець" зіграв з дружиною „Олімпіакос" (Греція). За Чашу УЕФА київська футбольна дружина „Динамо" перемогла „Рапід" (Відень, Австрія) 1:0. Слід пригадати, що київська футбольна дружина „Динамо", за часів існування СССР, двічі здобула Чашу переможців чаш, в 1975 і 1986 роках.

Як відомо, на Олімпіяді в Барселоні спортовці СНД здобули 45 золотих медалей, випередивши 172 країни, представлені на Олімпійських Іграх в Еспанії цього року. Росії дісталося перше місце в обєднаній дружині СНД, бо вона дістала третину золота, на другому місці Білорусь, на третьому Україна. Крім того, українці здобули друге місце на „внутрішніх змаганнях" щодо загальної кількости здобутих медалів і третє місце — в кількості золотих медалів.

За чотири роки на Олімпіяді в Атланті (ЗСА) українські спортовці виступлять самостійно, але для цього їм потрібна серйозна підготова і відповідна матеріяльна база, яку треба б готувати вже нині.

ОСІННІЙ ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР НА „ТРИЗУБІВЦІ"

Вже п'ятий рік підряд осінній тенісовий турнір спонзорований УСО „Тризуб" відбудеться на „Тризубівці" в Горшамі, Па., в днях 3-4-го жовтня. Змагання відбудуться тільки в сінґлях і в кожній віковій групі, до якої зголоситься принаймнеше чотири учасники. В турнірі можуть змагатися тільки змагуни чи змагунки українського походження. Початок турніру для чоловіків і жінок буде в суботу в год. 9:30 вранці, а для юнаків і юначок, 2-га год. по полудні. Зголошення приймає до 30-го вересня Юрій Савчак, 7828 Frontenac Str. Philadelphia, Pa. 19111, телефони: хата (215) 745-9637, праця (215) 227-9426.

● РОЗШУКИ ●

Пошукуємо братів та сестру
ЗАВЕРТАЙЛА ПАВЛА, ЗАВЕРТАЙЛА ОЛЕКСАНДРУ та КУЛИКОВА МИХАЙЛА,
котрі під час війни мешкали на Донбасі, поблизу хутора Большая Шишовка у Сталінській (нині Донецька) області на Україні. Просимо відгукнутись на адресу:
Україна, 322600
м. Дніпродзержинськ
ГУС, А/Я 2
Завертайло Павло

БУРДУН МАР'ЯН (вдома кликали МАТВІЙ),
народився в 1915 р. в с. Скнилів під Львовом. Хто знає про нього або він сам, прошу писати на адресу:
Mr. Wolodymyr Maziar
P.O. Box 274
Glen Spey, N.Y. 12737
Tel. 1 (914) 557-6911

Пошукуємо
МИСЬКОВА ВАСИЛЯ СТЕПАНОВИЧА
із села Ценів, Тернопільської обл., Козівський район 283140
дочки: **Коваль Надія та Медвідь Ганна з дому Миськів.**

Пошукує брата
ЧУМІНДУ ВОЛОДИМИРА
нар. 1924 р., Старе Село Жовківський район,
брат Ігор, Львів
54 вул. Петлюри 2 кв. 125

Райовський Михайло Петрович пошукує брата
ВАСИЛЯ,
нар. 1924 р., який виїхав 1941 р. Хто знав би про нього або він сам, прошу писати:
Івано-Франківська обл.
Галицький район
село Підгородь
або
E. Ostapiuk
17899 State Hwy 55 NW
So. Haven, MN 55382